

likor mogoče mnogo vina dobiti, je vendar treba skrbeti, da se dovolj pa dobrega vina dobi.

Največa napaka pa je v tej deželi vinovrenje. Navadno se rdeče grozdje z nogami tlači; pri tem se mnogo pecljev stáre, v pecljih pa je največ grenkozagoltnosti. Zatega del priporočam sledeči način: Vinorejci naj si oskrbijo stroj (mašino), ki ima dva vala, s kojima se grozdje stlači. Potem se zmečkana stvar stavi na posebno leseno upravo, ki je situ podobna, kjer se toliko časa rešeta, dokler ne odteče sok; peclji in hlastine se odpravijo. V hlastinah je zagoltnost, in s tem tedaj odstranimo preobilno zagoltnost črnih vin. Priznavati moramo sicer, da je zagoltnost zdravju in stanovitnosti vina ugodna, te pa vino vsem tem dovolj dobí v ostalih jagodah. Pri vrenji se lušine v moštu vzdigujejo in napravljajo nekak klobuk, ki je z ogelno-kislino pokrit. Kakor hitro vrenje odneha, zgine ogelna kislina, postali alkohol pride v dotiko s kislicem zraka in če je zdatna stopinja gorkote, napravi se kisna kislina. Saj nam to kaže prav jasno hitra naprava kisa (jesiha). Pri tej napravi se skrbi, da je tekočina v prav veliki dotiki s kislicem zraka.

Da to nevarnost odpravimo, moramo varovati, da zrak ne dohaja do tega klobuka. Za to služijo leseni pokrovi z luknjicami. Francoski vinorejci vedno stojé pri burnem vrenji in vedno s posebnim kolcem nastopivši klobuk nazaj v mošt tlačijo. S tem obvarujejo dotiko klobuka s kislogazom. Škušnja lastna nas pa uči, da je ravno kakor alkohol tudi ogelna kislina slabega vpliva na drožne gljivice.

Sploh je dobro mošt večkrat pomešati, kajti s tem pospešujemo hitro vrenje, katero je ravno za goriško deželo primerno in potrebno. Nekoliko zagoltnosti mora črno vino imeti. Vinski kupci na Nemškem so jako željni po primorskih črnih vinih ravno zaradi zagoltnosti; gotovo pa želijo primerne, a ne preobilne zagoltnosti. Ako pustimo mošt predolgo na lušinah, potem dobí vino iz lušin preveč zagoltnosti. Hitro vrenje pa ne dopušča tega, vino pri vsem tem dobí dovolj barve in potrebne zagoltnosti in postane prijetno, žlahno.

Od belih vin imamo omeniti, da smo nahajali prav dobra vina. Posebno iz tujih renskih in francoskih trt napravljeno belo vino bilo je izvrstno.

Vino belo iz Rizlinga in Traminerja napravljeno sme se meriti z najžlahnejim renskim vinom Riszlinga, ki po celi Evropi sloví.

Želeti bi bilo, da bi se vpeljale žlahne tuje trte, da bi se trtoreja zboljšala in da bi tudi z vrenjem belega vina umnejše ravnali. Zatega del se je našlo mnogo belih vin, ki so imela preveč zagoltnosti, preveč okusa po hlastinah droží. Tudi pri belem vinu naj bi se vpeljalo hitro vrenje, ki je v kratkem času dovršeno; pri tem se gnjilčne tvarine (drože) kmalu odločijo.

Ako se mlado vino predolgo časa na drožéh ležati pustí, se drože, čeravno so drožne gljivice že vsahnile, na dalje razkrojujejo, gnjijejo, in iz nje se napravijo gnjilčne zveze, ki se v vinu vzdignejo. Ravno to, da pustimo vino predolgo na drožéh ležati, storí, da imajo nektera tukajšnja bela vina slab okus. Tudi pri belem vinu bi bilo prav in je neobhodno potrebno, da jagode ločimo od pecljev (hlastin).

Mošt smemo le kratek čas pustiti na lušinah, da ne dobí preveč zagoltnosti. Da pa vrenje pospešujemo, je potrebno, da ima mošt dovelj dotike s kislicem. To dosežemo, če grozdje na posebni mreži rehtamo; pri tem dobí dovelj zraka, ki je za hitro močno vrenje neobhodno potreben. Zrak, to je, kislec mora biti, ker on obguga gnjilčne drobce. Kakor hitro je glavno burno vrenje končano, mora se vino pretočiti, ker le po tej

poti bomo imeli dobro belo in zdravo vino, ki bo sposobno za vesoljno kupčijo. Naše obnebe je krasno in nam je mogoče napraviti vino belo, ki se sme meriti z najboljšim francoskim in renskim vinom. Posebno priporočamo „beli rizling“, ki daje jako sposobno vino za vesoljno kupčijo.

Nahajali smo tudi nektera razstavljená bela domača vina za napravo penečega vina (šampanjca) jako sposobna. Od gostih sladkih vin imamo omeniti, da s takimi vini ni dobička. Le čista negosta sladka vina se lahko prodajajo.

Kupčijsko mesto Trst je blizo, kupčija z vini je tedaj jako lahka; skrbeti je treba tedaj, da napravljamo taka vina, kakoršna so za vinsko vesoljno kupčijo sposobna.

Znanstvene stvari.

Poročilo

o XXIV. skupščini Matičinega odbora

7. marcija 1872.

V pričo 14 ljubljanskih odbornikov (dr. Jan. Bleiweis, Fr. Kandrnal, A. Lésar, Jož. Marn, Maks. Pleteršnik, Andr. Praprotnik, Fr. Souvan, J. Šolar, Ivan Tušek, Iv. Vávrú, dr. L. Vončina, dr. Jož. Vošnjak, dr. Jern. Zupanec in Mir. Žakelj) g. dr. Costa ob četrt na 6. uro prične skupščino, pozdravi vse in še posebno one odbornike, ki so prvič pričujoči pri skupščini Matičinega odbora ter prebere list, v katerem ga gosp. J. Pajk 15. febr. 1872. l. prosi, odboru naznaniti, da izstopa iz Matičinega odbora. —

Na to gosp. dr. J. Bleiweis objavlja, da g. Anton baron Cojz zaradi bolehnosti ni mogel priti k odborovi skupščini ter da je g. Anton Samasa za Matico izročil knjigo, ki bi vredna bila, da se prevede v slovenščino in jo izdá Matica. Ta knjiga — pravi — naj se izroči odseku za izdavanje knjig, da vzame v predarek.

1. Ker sta bila XXIII. odborove skupščine in VII. občnega zbora zapisnika že razglašena v „Novicah“, zato prvosednik vpraša, ali naj se bereta ali ne? Gosp. Lésar na to opomni, da konec zapisnika o občnem zboru še ni bil razglašen v „Novicah“, zato nasvetuje, naj bi se bral. Odbor pritrdi. Po nekem dostavku se potrđita in podpišeta oba zapisnika.

2. Tajnik bere poročilo o poslih od zadnje odborove skupščine, ki se tako-le glasi:

„Slavni odbor! Zapisnik, ki ga je izročil odsek, voljen pri občnem zboru, da prešteje glasove o dopolnjevalni volitvi 10 odbornikov, kaže, da je bilo 837 oddanih ali poslanih volilnih listov, vsled katerih so v odbor voljeni:

a) med ljubljanske odbornike: 1. Jan. Šolar z 829 glasovi, 2. Maks. Pleteršnik z 829 glasovi, 3. Mirosl. Žakelj z 823 glasovi, 4. dr. E. H. Costa s 712 glasovi, 5. Jožef Marn s 708 glasovi, 6. Ant. Lésar s 707 glasovi, 7. Andr. Praprotnik s 704 glasovi;

b) med vnanje odbornike: 8. Matej Cigale z 830 glasovi, 9. Andrej Einspieler s 725 glasovi, 10. Jurij Grabrijan s 703 glasovi.

Imenovanim izvoljencem se je ta volitev koj 16. februarja naznanila s prošnjo, da vsak v treh dneh potem, ko prejme to naznanilo, gotovo naznani, ako ne bi prevzel te volitve. Ker do danes nikdo izmed izvoljencev ni naznanil, da ne prevzame volitve, zato so se vsi vpisali med odbornike, in 1871. l. voljene. — Matični odbor toraj, ker se je gosp. dr. Jož. Vošnjak preselil v Ljubljano, gosp. L. Svetec pa iz Ljubljane v

Idrijo, za 1872. l. šteje: 22 ljubljanskih in 18 vnanjih odbornikov.

Od XXIII. odborove skupščine (2. nov. 1871. l.) do danes se jih je oglasilo 68, ki hočejo pristopiti k Matici; ti so: (beró se imena). Ker pri nobenem ne najdem zadržka, zato stavim nasvet: naj sl. odbor vse sprejme med Matične ude. (Odbor pritrdi). Glavne knjige poslednja številka je danes 2185. Izmed omenjenih 68 novih udov je pa njih 40 že tiskanih v Matič. imeniku, pridjanem „Letopisu“; zato se le poslednjih 28 razglasi po „Novicah“.

Iz važnejših dopisov, ki so Matici došli po XXIII. odborovi skupščini do občnega zbora, le mimogredé omenjam, da je Matica naša v zvezo književne vzajemnosti stopila z plzensko novo ustanovljeno Matico slovansko, in da smo učencem kranjske gimnazije, ribniški čitalnici in graški nadsodnji za jetnišnice slovenskih okrajev podarili nekoliko matičnih knjig.

Po občnem zboru nam je izročena bila enaka prošnja ljutomerske čitalnice. Tudi tej prošnji se je že ustreglo.

V gospodarskem obziru imam sl. odboru naznaniti, da g. Cigale za imensko slovenjenje, četrtega že naročenega snopiča slovenskega atlanta (Nemčije, Italije in evropske Turčije) zahteva 200 gold. nagrade, prav toliko, kolikor mu je bilo privoljeno za 3. snopič, katerega vsaki dan pričakujem. Zato nasvetujem: „naj sl. odbor pritrdi omenjeni nagradi“. (Odbor sprejme ta nasvet.)

O izdavanji knjig gosp. profesor J. Zajec 3. dec. 1871. l. piše to-le: „Ali ostane Matica pri izdavanji knjige „Buch der Erfindungen“? — Pametno bi bilo, da to za zdaj odloži, ker jej bode treba za šolo delati. Ako pa hoče kaj izvanšolskega izdavat, naj kaj manjšega dá na svetlo, na pr. Rossmässlerjev „der Wald“. — To je izvrstna knjiga, koristnejša nego „Buch der Erfindungen“. — Šteje nekaj čez 600 strani. Koristna je ne le učenjaku, ampak posebno kmetovalcu, zlasti slovenskemu“. — Ta nasvet naj se odseku za izdavanje knjig izroči v prevdarek. (Odbor sprejme ta predlog.)

Ker se zapisniki v odborovih sejah in o občnih zbora od besede do besede razglasa po „Novicah“, dalo bi se poslovanje olajšati s tem, da se dotični listi „Novic“ kupijo in okrajšanem zapisniku prilože in v njem le navedejo. — Naj sl. odbor o tem nasvetu izreče svoje mnenje. (Odbor pritrdi.)

„Rastlinstva“ Pokornijevega je tiskanih 13 pôl; rokopis je izvzemši „Predgovor“ že ves v tiskarnici; prihodnji teden utegne se dovršiti ta knjiga.

„Živalstva“ Pokornijevega je natisnjenih 9 pôl. (Konec prihodnjič.)

Potopisni listi

slovenskega učitelja svojemu pobratimu.

(Dalje.)

V. pismo.

Stopi, srčni prijatelj, v duhu z menoj danes pred redutno poslopje Zagrebško, od kodar moreš slediti, ako Te je volja, mojemu daljnemu potopisu. Prestopivšemu v prvič redutni prag podal se mi je v roke tiskani program, ki je obsegal natančni dnevni red za dni od 22. do 23. avgusta. Ta dan (23. avg.) se je pri vходу menda malo premalo gledalo na „vstopnice“, toraj je bila krasno okinčana dvorana v hipu tako prenapolnjena, da se je zarad vročine v njej komaj sopsti moglo.

Ob 9. uri zadoní na dano znamenje predsednikovo

od galerije prekrasna himna na hrvaško domovino „Bože živi“, od dobro znanega pesnika P. Preradović-a. Koj zatem stopijo na oder drug za drugim pozdravljajoči govorniki: gg. Fabković (Hrvat); vladni povjerenik Jurkovič, načelnik mesta Zagreb Cekuš; — dunajski Dites (se ve, da ta nemški učnjak tudi je moral prodajati svojo „žvirco“ slavskim učiteljem!); Čeha Fischer in Mašek, Poljak dr. Gerstman, in naš vrli Andrej Pra-protnik. In potem jela se je razprava o I. vprašanji, ki se je glasilo: „Kaj je cilj (svrha) ljudske šole v sedanjem veku, in kako naj se v dosego tega vredijo njene zunanje razmere?“ Vsako čveterih glavnih vprašanj (druga tri so se obravnavala 24. in 25. avgusta) je bilo razdeljeno v mnogo resolucij (tako je štel na pr. II. vprašanje 14.; III. vprašanje 12 toček; IV. vprašanje pa 14 odstavkov). Dovolj trdo se je govorilo v prvi skupščini, tako da je celó vladini povjerenik mogel segati vmes.

Popoldne sva šla z dunajskim součencem S-tom obiskat zagrebškega orglodelca, po rodu Slovenca, ki nama je o svojem rokodelstvu in o napredku lepe te umetnosti mnogo zanimivega pravil. Memogredé sva o tej priliki pogledala tudi v lepo pravoslavno (staroversko cerkev), ktera je bila še le zadnja leta kaj zalo pozidana v bizantinskem zlogu. Sicer so navadno te cerkve ob delavnikih zaprte; al da bi se vstreglo obilno v Zagrebu zbranim tujcem, imel je cerkvenik ta dan cerkev odprto, in tudi razpostavljena na ogled raznovrstna duhovska orodja in oprave. Med mnogimi dragocenostmi se mi je najbolj dopadla ona krasna rdeča mašna oprava, ki jo je ruska cesarska rodbina darovala pravoslavni občini Zagrebški.

Kar brž je minul popoldan; ob 6. uri pa smo se zbrali zopet v redutni dvorani, kjer je bil napovedan govor vrlega prof. dr. Dežman-a o predmetu: „Šola oziroma na zdravje“. Izvrstno dobro je govornik obravnaval svoj predmet; le škoda, da so pri nasprotno stoječi cerkvi sv. Marka pretepali z vsemi zvonovi (menda nekemu pogrebu) tako, da bi bil človek kmalu oglušil. — Ob 8. uri zvečer je bila „svečana predstava“ v gledišču. Razdeljeni smo bili učitelji o tej priliki prav po naključji sreče. Nekteri so morali v najvišje nadstropje, na galerijo; meni z mnogimi drugimi je bilo odkazano mesto na „pár-tér“; eni so prišli v „lóže“. Toplo je bilo tudi v gledišču tako, da sem si mislil: ravno prav! vsaj ne bo treba hoditi v Krapinske toplice. Igrala se je ta večer „Dona Diana“, igra, ki nam je sicer kazala prekrasne in dragocene oprave res kaj okusno okinčanega zagrebškega gledišča; al sama na sebi je bila nekako dolgočasna. Nek mlad g. duhovnik, in kakor sem koj po njegovem govorjenji čutil, vrl narodnjak, ki je stal poleg mene, se je močno pritožil, da je glediščino ravnateljstvo tako nepripravno, iz nemškega prestavljeno igro odbralo za ta večer. Djal mi je: „Saj imamo vendar zanimivih národnih iger, tudi dobre opere, pa da ravno kaj tacega za nocoj spravijo na óder!“ Pravil mi je tudi ta gospod, da je bil poprej katehet na neki srednji šoli (ne vem več dobro ali v Oseku ali v Varaždinu), pa da ga je bivši ban Rauch prekadil. Dá, dá, sem si mislil sam pri sebi, nemški „rauch“ in slavsko „kajenje“ gre dobro skup. Da pa je ta vrli mladi gospod, sedaj kaplan nekje blizo Zagreba, tudi hkrati deželni poslanec za Osječki okrog, tega mi v svoji ponižnosti ni pravil, zvedel sem pa to pozneje od nekega ondotnega gospoda.

Ker smo prejšnji večer delali malo „čez uro“, so ta večer trudne oči tudi bolj silile in vlekle k postelji; al — zopet ni šlo. Po naključji se srečamo s črnogorskim ravnateljem in mnogimi dobrimi znanci, in vrglo nas je v narodno kavarno na Ilici. Govorilo in govo-

da bodo raki v kratkem času sploh pokončani, ker za njihovo rejo in varovanje nihče ne skrbi.

Temu bi se moglo le v okom priti, ako bi posestniki vodá svojim najemnikom ostro zaukazali, da rake pod 4 palce životne dolgosti zopet v vodo spustijo.

Druga zanikernost je ta, da ribiči, kakor je žalibog znano, tudi rake, ki imajo še jajca pod repom, lovijo, in jim, da jih prodajo, skrivaj jajčica odtrgajo. Tako ravnanje je nečloveško in ribičem v očitno lastno škodo.

Na Kranjskem je dvoje plemen rakov. V prvo pleme spadajo raki, kateri se koščaki imenujejo, in ki dosežejo do 4 palce dolgosti; v bistrih potokih prebivajo, imajo trde luščine, a ne posebnega okusa, toraj jih ljudstvo večidel samo za rakovo juho rabi. Drugo pleme rakov so oni, ki se imenujejo žlahniki ali jelševci; raki te baže so iz vode Krke na Dolenskem posebno čislani, da-siravno so raki iz vode Ljubljane in Gradašice krškim ne samo enaki, ampak iz Gradašice še boljši.

To je resnica, po izreku najimenitnejših pisateljev ribiških potrjena; oni pravijo, da so raki najboljši iz takih vodá, ktere so z jelšami obdane, ako njih korenine v vodo sežejo, pod katerimi raki radi prebivajo.

Znano je, da na krajih Krke je malo, na krajih Gradašice pa mnogo jelš, toraj morajo raki iz Gradašice bolji biti od krških.

Akoravno se ni nadjati, da bode nova ribiška postava, ktera tudi rake zadeva, v prihodnjem deželnem zboru obravnavana, bilo bi vendar treba, da bi županstvo ljubljanskega mesta svojim služabnikom, katerim je pregled ribjega trga izročilo, ostro zapovedalo, vsled še veljavne stare ribiške postave paziti na to, da se žlahne ribe, namreč sulci pod enim, ščuke pod pol, postrvi in lipanji pod četrť funta, raki pod 4 palce životne dolgosti, posebno pa gori omenjene žlahne ribe ob drstvi, ktera čas od listopada do sušca obsega, na trgu ne bi prodajale.

Po tej poti samo bilo bi mogoče sicer gotovo pokončanje rib in rakov odvrniti, dohodke ribičev za prihodnji čas povikšati, in takim rodovinam, katerim post še kaj veljá, z ribami in raki postne dneve olajšati.

R. Kastelec.

Na hvalo ruskemu lanu.

Iz Zalegaloga.

Ker „Novice“ v 9. listu naznanjajo, naj se zadnji čas do konca sušca oglasi, kdor želi dobiti semena pravega ruskega lanú, zato prosim, naj mi dovolijo malo prostora, da priporočam kmetom, ki lan sejejo, preskrbeti se s tem semenom.

Jaz ne priporočam imenovanega semena po besedah družih, ampak priporočam ga po lastnem prepričanju.

Bili smo lansko leto tudi pri nas tako srečni, da smo dobili od slavne kmetijske družbe ljubljanske tudi v našo vas en mernik imenovanega semena, ki se je tako dobro obneslo, da se po pravici reče, da prinese še enkrat toliko dobička, kakor naš domači navadni lan. Zato zdaj, ko so drugi kmetje dobiček ruskega lanú z lastnimi očmi videli, želijo si vsi, ki lan sejejo, le tega lanú dobiti.

Ker tedaj naša, velike hvale vredna kmetijska družba prijazno roko k napredku kmetijstva ponuja, zato kmetje na noge! Oskrbite si imenovanega semena; ne boste se kesali!*) Da na naši zemlji rigajski (rusovski) lan se dobro sponaša, prepričali se boste sami.

M. Kalan, učitelj.

*) Kdor ga želi, naj se podviza, da prekasno ne pride.

Vred.

Čuda obrtnije in rokodelstva.

Koliko vrednost more obrtnija dati stvari, sami po sebi malovredni, kaže nam, na priliko, kos železa.

Kovaško železo, samo po sebi vredno 10 gld., predelano v podkve je vredno 20 gold., v kline navadnih nožev 360 gold., v šivanke 710 gold., v kline peresnih nožev 650 gold., v peresa ur 500.000 gold.

Vlito železo, samo po sebi vredno 10 gold., predelano v navadne stvari 40 gold., v lepoticje 450 gold., v vratne verižice 13.860 gold., v gumbice pri srajcah 58.260 gold.

Gospodar v rezitev!

Zložil Blaž Pernišek.

Solnce vže gorkeje síje,
Nego je sijalo prej,
Sneg nižave več ne krije,
Mraz razsaja le drugej.

Z Bogom, hišno mi poslopje!
Kliče nas narava vèn,
Prosti so ledú zdaj potje,
Staro, mlado, vse na den!

Hlapci, dekle, zdaj na noge!
Zdaj je spet živjenja čas,
Vinjake le brzo v roke,
Trta vabi v nograd nas.

Če koga sušiti jame —
Trto reže pa zvestó —
Bučo z vinom naj kar vzame,
Vsaj je v sodu še mokró!

Znanstvene stvari.

Poročilo

o XXIV. skupščini Matičinega odbora

7. marcija 1872.

(Konec.)

3. Tajnik bere poročilo odseka, kateri je bil pri obnem zboru izvoljen, da pregleda, presodi ter potrdi račun preteklega društvenega leta. Glasí se tako-le:

Omenjeni račun smo pregledali, in kakor kaže priložena korektura, konečni imetek za 8 soldov povikšali.

Dobro bi bilo, da bi se v prihodnjič naredil tudi „inventar.“

Konečno g. blagajniku za veliki njegov trud izrekamo prisrčno zahvalo s prošnjo, naj bi se gotovina nalagala v eskomptni banki, kjer nese 5% obresti“.

Po resnem pretresovanji poslednjega nasveta sklne odbor, da se bode Matična gotovina odslé na bukvice*) s „cheques“**) s 5—6% vlagala v podružnici štajarske

4. Prično se volitve.

*) Te bukvice so podobne hranilničnim bukvicam; va-nje se zapisuje, kdo, kedaj in koliko vloží, kedaj in koliko vzame iz posojila ali obresti. Obresti se 30. junija in 31. decembra izračunijo ter se štejejo za nalogo, ako si jih posojevalec ne dá izplačati.

Vred.

**) Z omenjenimi bukvicami pa posojevalec dobi še eno bukvice ali prav za prav 50 v bukvice zvezanih menjic; kedar hoče kaj vložene denarja vzeti iz banke, napiše eno menjico z dotičnim zneskom, jo iz bukvic odreže ter izročí banki, in ta mu izplača napisani znesek. Te mejnice se imenujejo „cheques“ (izgovarjaj „šek“).

*

Za predsednika za 1872. leto bil je po listkih s 14 glasovi izvoljen g. dr. E. H. Costa, ki se odboru zahvali za novo zaupanje ter prosi vsestranske podpore pristavljaje, da bode kakor doslé, tudi vprihodnje delal Matici na korist.

Gosp. dr. J. Bleiweis poprime besedo, pozdravlja zopet izvoljenega predsednika, ter nasvetuje: naj sl. odbor, kteremu je bolj nego občnemu zboru znana neutrudljiva delavnost predsednikova, čeravno je zopetna izvolitev očitno priznanje njegovih zaslug, vendar-le g. dr. Costi izreče pristrčno zahvalo za njegovo modro in vspešno vodstvo Matičnega društva v preteklih letih. (Odbor vstavši gosp. dr. E. H. Costi skaže svoje priznanje.)

Za podpredsednika se po listkih izvolita: g. dr. L. Vončina, ki je bil pričujoč, in g. dr. R. Razlag, kteremu se pismeno naznani ta izvolitev.

Za blagajnika se z vsklikom izvoli g. dr. Jernej Zupanec, ki prevzame ta posel pod pogojo, ako g. A. Lésar ostane tajnik.

Za pregledovalca društvenih računov je bil izvoljen g. J. Šolar, za ključarja pa g. Jož. Marn in g. Iv. Vilhar.

5. V petere odseke se po dotičnih predlogih izvolijo prejšnji gg. odborniki; pridado se jim pa še, in sicer:

- a) odseku za izdavanje knjig: gg. Pleteršnik, dr. Vošnjak in Žakelj;
- b) odseku za národno blago: gg. Pleteršnik in Žakelj;
- c) odseku za izdavanje šolskih knjig: g. Žakelj.

V odsek za Matično tiskarnico v smislu sprejetih dr. J. Bleiweisovih nasvetov pri VII. občnem zboru so bili izvoljeni gg.: dr. Jan. Bleiweis, A. Lésar, dr. R. Razlag, F. Souvan in Iv. Vilhar.

6. Obravnava, ali se za 1872. l. izdá „Letopis“, se dovrši s tem, da se sprejme dr. Costov predlog: „Naj sl. odbor sklene, da se „Letopis“ dá na svetlo, obseg njegov pa o svojem času odloči odbor po denarnem stanu društvene blagajnice. — Za vredovalca „Letopisu“ se po dr. Vončinovem nasvetu soglasno naprosi g. dr. E. H. Costa, ki tudi ta posel prevzame nadjaje se obilne podpore.

7. Zarad tajnikovega posla nasvetuje g. A. Lésar, naj se vendar enkrat razpiše tajnikova služba. Odbor pa po kratki obravnavi s 14 glasovi zavrže stavljeni predlog, in g. Lésarja z istimi glasovi naprosi, da pod dosedanjimi pogoji še ostane tajnik Matici. Gosp. Lésar se, obžalovaje, da njegov nasvet ni dobil potrebne večine, udá soglasni želji.

8. Gosp. prvosednik vpraša: ali želi kateri odbornik staviti kakov nasvet? Nikdo se ne oglasi. Gosp. dr. E. H. Costa naposled odboru dva računa predloži z nasvetom, da jim pritrdi odbor. Odbor jima pritrdi, in potem ob $\frac{3}{4}$ na 7. uro predsednik sklene skupščino.

Potopisni listi

slovenskega učitelja svojemu pobratimu.

(Dalje.)

VI. pismo.

Ljubi moj! Po obljubi pričnem danes s popisom družega dneva svojega bivanja v Zagrebu. Sprejmi

Dobiček takega denarnega nalaganja je dvojen; a) više obresti nego v hranilnici, in b) obresti se računijo od dne, ko se vloži, do dne, ko se iz banke vzame denar. Pri nalažnji v hranilnici pa se lahko primeri, da posojevalec od svojega denarja dva meseca ne dobí celó nobenih obresti.

Vred.

me najpred na trg, kjer stoji cerkev sv. Marka. Cerkev sama na sebi nima nikake zanimivosti. Zidana je v gotiškem zlogu; a zeló nizka in temna je. Al trg pred njo, ki je opasan po eni strani od gledišča, po drugi strani pa od banove rezidencije, je zgodovinsko znan. Pred več ko tristo leti so tu hrvaški plemenitniki po zatrtém velikem uporú seljakov (kmetov) seljačkega kralja Matija Gubca kronali z železno, v ognji zbeljeno krono, razsekali mu teló na drobne kosce, ter razmetali jih na vse štiri dele svetá. Če se ne motim, je tudi leta 1846. ravno na tem trgu tekla hrvaška narodna kri vsled nasilstva magjaronskega. To je bila nekaka predigra leta 1848.; kajti že takrat se je hotelo, naj Hrvat pleše tako, kakor mu „fučka“ ali žvižga Magjar.

Ker je bilo še dovolj časa, sem gledat šel tudi še gimnazijalno poslopje, ki je prav lepo. Prestvarjeno je iz nekdanjega Jezuitskega samostana. Tudi v sprelepo poleg gimnazije stoječo bivšo samostansko cerkev sem pri tej priliki pogledal. Naj govori naš vek o Jezuitih, kar mu drago, to čast jim more pustiti vsak prijatelj resnice, da zidati so znali izvrstno. Stopi v katero koli po njih zidano cerkev, in potrdil mi bodeš, da je druga lepša mimo druge.

Ob pol 10. uri se je pričela 2. seja učiteljskega zbora. Kakor včeraj, so se tudi danes brali najprej raznovrstni, od mnogo bližnjih in daljnih krajev dosepevi telegrami in dopisi. Omenim naj le enega, ki je došel iz Šavinske doline. Sam nisem vedel, ali prav slišim ali ne. Bil je prav ričet; kajti prekuceval se je iz slovenščine v nemščino, in iz nemščine zopet v slovenščino. Pisano je bilo vse, kakor Nemci pravijo, „hoch“. Neskončno me je trla radovednost, kdo da je zbrlozgal to čobodro, dokler nam poslednjič prvosednik ne pové podpisanega imena. Ali je to mogoče, si mislim? Oni J. B., ki je bil leta 1869. ob času gospodarstvenega kurza na Dunaji tako neskončno srdit na cilindre, kateri je šibal javno v nekem časniku celó one slovenske učitelje, ki so se drznili pisati svoja imena z bohoričico, — oni ostri „narodni“ sodnik se spozabi, da pošlje slovensko-nemški „quodlibet“ iz slovenske štajarske zemlje kot pozdrav v narodni Zagreb! Naj mi le še kdo reče, da se svet res ne suče! — Ker sem ta dan že imel v rokah tiskano 2. vprašanje: „Da ljudska šola svoji svrhi (namenu) zadovoljiti more, kakošna mora biti njena notranja vravnava?“ in 3. vprašanje: „Kako se imajo v dosego dobro vredjenih ljudskih šol vravnati preparandije (učitelj. pripravnice)?“, zato sem razpravam tudi lože bolj natančno sledil. Ker pa je bila o vsakem vprašanju najprej generalna debata, in se je še le potem prestopilo na posvèt posamesnih točk, katerih je bilo, kakor sem Ti že v prejšnjem pismu pisal, po mojih mislih veliko preveč, zato me oprosti, da Ti vseh bolj na drobno ne razkladam. Bereš to lahko tudi v lanskem in letošnjem „Tovaršu“, če morebiti tudi Ti nisi eden izmed tistih „mlačnežev“, ki našemu edinemu slovenskemu učiteljskemu listu celó zapirajo duri!

Napotil sem se potem v realko, ogledat si bolj natančno razstavo učiteljskih pripomočkov. Naj Ti povem o njej zdaj kaj več. Razstava je bila v 2. nadstropji palači enake višje realke. V prvi sobi je stal na zapadni strani prelepi prestol z baldahinom; vse je bilo sestavljeno iz dragocene robe in narodnih barv. Poleg tega so bile videti v tej sobi po stenah obešene raznovrstne slike za kazávni poduk, po mizah pa mnogo fizikalnih aparatov, knjige podučnega zadržaja, naravoslovne stvari itd. — V drugi sobi si mogel videti po stenah obešene raznovrstne slike za kazávni poduk, po mizah pa raznovrstno usnje; mlinske izdelke zagrebškega parnega mlina; umetno ponarejeno sadje; fizikalne aparate; zbirke žužkov in metuljev; čuda veliko raznoterih